

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Посланичка група СРПСКИ ПОКРЕТ ДВЕРИ – ПАТРИОТСКИ БЛОК
14. септембар 2022. године
Београд

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 107. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1) Закона о Народној скупштини („Сл. гласник РС”, 9/2010) и чланова 150. ст. 1 и 190. ст. 1 Пословника Народне скупштине, подносимо **ДЕКЛАРАЦИЈУ О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И НАЦИОНАЛНОГ ПРИРОДНОГ БЛАГА**, с предлогом да се узме у претрес.

Народни посланици:

Проф. др Тамара Миленковић Керковић

Мр Иван Костић

Радмила Васић

Борко Пушкић

Бошко Обрадовић

Милован Јаковљевић

ПРЕДЛОГ

Уважавајући Универзалну Повељу Уједињених нација о људским правима, којом се у члану 3. гарантује сваком човеку право на живот,

Констатујући да је здрава животна средина основни предуслов да би се ово право остварило,

Имајући у виду и Устав Републике Србије који у члану 74. налаже да сваки грађанин Србије има право на здраву животну средину и дужан је да је чува и унапређује,

Имајући у виду да је Србија потписник Архуске конвенције и обавезе које проистичу из Закона о заштити животне средине Републике Србије, са циљем да омогући да се сачува природно наслеђе Србије, унапреди и остави будућим генерацијама побољшано, а не уништено, да нас се будућа поколења не стиде, већ да наставе бригу о заједничком добру,

Народна скупштина Републике Србије доноси

ДЕКЛАРАЦИЈУ О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И НАЦИОНАЛНОГ ПРИРОДНОГ БЛАГА

1. Републички, покрајински, регионални и органи локалних самоуправа органи су једнако одговорни за очување обновљивих и необновљивих природних ресурса, заштиту и унапређење животне средине Републике Србије.
2. Национални план заштите животне средине мора бити у најбољем интересу грађана Србије, одржив, прилагођен последицама евидентних климатских промена и праћен адекватним националним акционим планом.
3. Заштита и унапређење животне средине усваја се као један од државних националних приоритета. Савестан однос према животној средини мора бити део стратегије и планирања у свим областима привредних, економских и друштвених делатности од државног до локалног нивоа, без обзира на власничку својину (привреда, образовање, култура, здравство, безбедност итд.)
4. Подизање јавне свести о значају заштите и унапређења животне средине неопходно је спроводити кроз образовни систем и упоредо са оснаживањем породичног модела друштва, као основног носиоца свих позитивних промена у друштву.
5. Здрава пијаћа вода и чист ваздух су основни ресурс за остварење основног људског права – права на живот. Надлежне државне институције Републике Србије су дужне да грађанима Србије омогуће и сачувају ове ресурсе, да спрече загађење ваздуха и воде, приватизацију и злоупотребу вода и осталих природних ресурса од националног значаја за све грађане Републике Србије. То подразумева и тоталну и неопозиву забрану градње деривационих МХЕ на територији читаве Србије, без изузетка, као и строгу контролу градње објеката у националним парковима, резерватима природе, пределима изузетних природних одлика и другим природним лепотама државе Србије, односно забрану нарушавања пејзажа и екосистема.

6. Државни органи треба да учине све што је потребно да грађане заштите од загађења животне средине буком, електро-магнетним зрачењима, хемијским загађењем и другим узроцима.
7. У циљу сузбијања ефеката климатских промена, неопходно је спречити непланску сечу шума и обезбедити ефикасно пошумљавање у најкраћем могућем року.
8. Ефикасно управљање отпадом и одрживу циркуларну економију у Србији неопходно је обезбедити законским оквиром, образовањем одговарајућег кадра, државним инвестицијама и сарадњом са светским организацијама.
9. Република Србија треба да издваја најмање 2% БДП-а за заштиту и унапређење животне средине. Република Србија треба да обнови Фонд за заштиту животне средине, издвојен од буџета Републике, са дефинисаним механизмом за обезбеђивање потребних средстава.
10. У циљу националне безбедности и здраве животне средине, потребно је да се забрани промет ГМО материјала за сетву и садњу и конзумирање ГМО производа.
11. Загађивање животне средине непрописним и противзаконитим одлагањем опасног отпада, загађивање изливањем индустријског отпада у реке, употреба ГМО семена и друго кажњиво понашање у смислу загађења животне средине треба да буде најстрожије системски кажњавано.
12. Посебну пажњу Република Србија треба да посвети очувању заштићених подручја (национални паркови, паркови природе, предела изузетних одлика, резервати природе, заштићена станишта, споменици природе, подручја од културног и историјског значаја која су заштићена на основу ранијег Закона о заштити животне средине) уз посебан осврт на НП Шар планина и НП Проклетије.

У Београду,2022. године

ПРЕДСЕДНИК НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОКВИР

Уставни основ за доношење ове декларације садржан је у одредби чл. 99. ст. 1. тачка 7. Устава Републике Србије, којим је прописано да Народна скупштина доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије, као и у чл. 8. ст. 1. Закона о Народној скупштини, којим је, између осталог, прописано да Народна скупштина доноси декларације.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

Здрава животна средина је право сваког човека, а сваки човек је дужан да се стара о њеној заштити и унапређењу. Устав Републике Србије гарантује право на здраву животну средину као на доградњу једног од основних људских права – права на живот. Чланом 72. Устава је утврђено да је Република Србија надлежна за заштиту животне средине, заштиту и унапређење флоре и фауне. Члан 74. Устава Републике Србије гласи: „Свако

има право на здраву животну средину и на благовремено и потпуно обавештавање о њеном стању. Свако, а посебно Република Србија и аутономна покрајина, одговоран је за заштиту животне средине. Свако је дужан да чува и побољшава животну средину.“

Уз дубоку свест да је загађивање животне средине, један од кључних проблема светског становништва, сматрамо да је неопходно преиспитивање односа друштва и човека према природи. Право на живот је једно од основних начела Универзалне декларације о људским правима из 1948. године, а у савременом друштву се с правом може поистоветити са правом на здраву животну средину, као основни предуслов за живот људи на земљи. Остваривање овог права неопходно је како са становишта владавине права, тако и праведности и људскости. Оно је основ даљег опстанка људске цивилизације у целини. Ово право је повезано и са остваривањем социјалне правде како на глобалном, тако и на локалном нивоу. Бригу о животној средини немогуће је правилно спроводити, уколико не обухвата све, од локалног преко регионалног, републичког и глобалног нивоа. Стога је подједнако важно да Република Србија има адекватан национални план и акционе планове којима је Заштита животне средине спроведена на територији целе државе, као и да су створени предуслови за сарадњу на светском нивоу. Сматрамо да је у првом реду потребна пуна примену постојећих законских решења, што би могло, без обзира на све мањкавости тих закона, значајно да поправи тренутно стање у Републици Србији. Неопходно је да држава створи механизме за контролу спровођења закона у циљу заштите и унапређења животне средине.

Свесни да заштита и унапређење животне средине треба да буде један од државних националних приоритета, Народна скупштина доноси ову декларацију са намером да усмери рад осталих државних органа које баве овом темом.

III ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

За спровођење ове декларације нису потребна додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.